

شرکت های خارجی در صنعت نفت و گاز ایران

نمای نزدیک



Ener+

یکی از مهمترین اهداف بلند مدت جمهوری اسلامی ایران رسیدن به اقتدار اقتصادی، علمی و صنعتی فراگیر در همه زمینه‌ها بدون وابستگی به کشورهای دیگر بوده است. این هدفی ایده‌آل است که بسیاری از کشورهای دیگر که مانند ایران در حال توسعه هستند برای خود به تصویر کشیده‌اند. با وجود این، تجربه جمهوری اسلامی ایران طی سال‌های گذشته نشان داده است که این آرمان متعالی که مسلماً مایه افتخار تمامی ایرانیان خواهد بود در کوتاه مدت محقق نخواهد شد و نمی‌توان راهی که کشورهای پیشرفته صنعتی طی چند قرن پیموده‌اند به راحتی در طول چند سال پشت سر گذاشت.

طبیعی است که کشورهای پیشرفته صنعتی تمایلی نخواهند داشت تا دستاوردهای علمی خود را که حاصل تلاش نسل‌های گذشته است به راحتی در اختیار کشورهای دیگر قرار دهند. بنابراین شاید یک راه این باشد که کشورهای در حال توسعه سعی کنند تا شرایط و فضای کار را به گونه‌ای فراهم آورند تا صنعتگران داخلی از طریق همکاری با متخصصین خارجی به پیشرفت‌های صنعتی دنیای نوین دست یابند و دانش فنی مورد نیاز برای پیشرفت بخش‌های مختلف صنعت را به داخل منتقل کنند. این همان راهبردی است که جمهوری اسلامی ایران با بهره‌گیری از شرکت‌های خارجی در پروژه‌های صنعتی خود - به خصوص در بخش نفت، گاز و پتروشیمی - پیش گرفته است.

این راهبرد بدون تردید در دوران ریاست جمهوری آقای سید محمد خاتمی به بهترین وجه به ثمر نشست و زمینه را برای شکوفایی توان داخلی در صنعت نفت و گاز ایران فراهم آورد. در حقیقت، طی ۸ سال گذشته شرکت‌های بسیاری در بخش نفت و گاز ایران تأسیس شده‌اند که به لطف تعامل و همکاری با شرکت‌های خارجی قابلیت‌های انجام طرح‌هایی را کسب نموده‌اند که در گذشته توسط شرکت‌های نامدار خارجی اجرامی گردید. نقطه اوج این روند زمانی بود که ایران تصمیم گرفت مدیریت طرح‌های توسعه‌ای میادین مشترک نفتی خود در خلیج فارس و از همه مهمتر پروژه‌های میدان عظیم پارس جنوبی را به شرکت‌های ایرانی و پیمانکاران داخلی واگذار نماید. این سرآغاز مسیری طولانی اما درخشان بود که ایران با اعتماد به نفس و تکیه بر توان داخلی خود عزم به پیمودن آن گرفت. گزارش حاضر تحلیلی است در خصوص حضور شرکت‌های خارجی در عرصه صنعت نفت ایران از آقایان هومان دولشاهی؛ مسئول گروه و علی‌اره چی؛ مشاور شرکت مشاوره آتیه‌بهار، بخوانید.

چرا حضور شرکت‌های خارجی ضروری است؟

بدون شک سرمایه‌گذاری خارجی در رشد اقتصادی کشور‌های جهان نقش بسزایی را ایفا می‌نماید. با نگاهی به میزان سرمایه‌گذاری در کشورهای دنیا به راحتی می‌بینیم که بیشترین میزان سرمایه‌گذاری خارجی در کشورهایی صورت می‌پذیرد که دارای قویترین اقتصادهای دنیا می‌باشند. به عنوان مثال کشور ژاپن با دارا بودن اقتصادی بسیار قوی بین مارس ۲۰۰۴ تا مارس ۲۰۰۵ بیش از ۱۳۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری جذب نمود. بنابراین به هیچ عنوان نمیتوان ادعا نمود که چون در آمد کشور نسبت به سال‌های گذشته به لطف قیمت‌های بی‌سابقه نفت، بیشتر شده یا میزان ارز موجود در صندوق ذخیره ارزی به رقم قابل توجهی رسیده است، بنابراین دیگر به جلب منابع خارجی نیازی نیست.

از طرفی روند موجود تعاملات - هر چند کند - ایران با اقتصاد جهانی، این فرصت را در اختیار شرکت‌های ایرانی قرار خواهد داد که همکاری و تعاملات خود را با بازارهای جهانی و شرکت‌های خارجی بیشتر کنند تا هم از منابع مالی ارزان برای پیشبرد طرح‌ها و پروژه‌های خود بهره‌مند شوند و هم از طریق همکاری‌های فنی و اقتصادی از دانش و تکنولوژی روز جهان عقب‌نمانند و بدین طریق مزیت‌های رقابتی خود را در بازار حفظ نموده و در ضمن در بازار جهانی و در برابر سایر رقبا نیز توانایی فعالیت و عرضه‌اندام قابل توجهی داشته باشند. در زیر به نکاتی چند از مزایای حضور شرکت‌های مطرح خارجی در کشور از دیدگاه منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای اشاره می‌گردد:

ایران مسلماً از پروژه‌های بین‌المللی و قرار گرفتن در زمره بازیگران عرصه تجارت بین‌الملل به عنوان اهرمی برای خنثی‌سازی برنامه‌های آمریکا جهت منزوی ساختن ایران، می‌تواند استفاده کند.

از طرفی، سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی و حضور گسترده آنان در ایران می‌تواند به عنوان یک ابزار جهت اعمال فشار به سیاست‌های کشورهای متبوع‌شان به همسویی در راستای منافع اقتصادی شرکت‌ها و فشار صورت بگیرد. اتهامات منفی اخیر مقامات مجلس اتریش به آقای احمدی‌نژاد و واکنش و فشار شرکت‌های اتریشی به مقامات کشورشان مبنی بر خودداری از وارد آوردن اتهامات بی‌پایه و تأثیرگذار بر

تجارت آنها زنده‌ترین و بارزترین مثال بر این ادعاست.

مشاورک‌ت شرکتهای خارجی در طرحهای صادراتی انرژی

قرارداد صادرات گاز ایران به هند و پاکستان و در ادامه به چین می‌تواند علاوه بر به ارمغان آوردن در آمد مستقیم ارزی، منجر به تحکیم و ثبات امنیت منطقه و گره خوردن منافع این چند کشور با منافع ایران شود. از یاد نبریم که چین یکی از ۵ کشوری است که در شورای امنیت سازمان ملل دارای حق وتو می‌باشد و حضور جدی شرکت‌های سرمایه‌گذار، تجاری و یا نفتی چین می‌تواند تا حد بسیار زیادی ایران را در برابر اقدامات منفی آمریکا جهت موقوف نمودن سر نوشت فعالیت هسته‌ای ایران به شورای امنیت مصون کند. این فرصت را باید غنیمت شمرد که با در نظر گرفتن رشد سرسام‌آور مصرف انرژی در چین و محدود بودن ذخایر نفت و گاز این کشور، نزدیک‌ترین، ارزان‌ترین و فراوان‌ترین منبع انرژی هیدروکربنی برای چین می‌تواند ایران باشد. در انتها این نتیجه حاصل می‌گردد که مسلماً در سال‌های آینده فضای کسب و کار در ایران رقابتی‌تر خواهد شد؛ و در همین راستا، دولت می‌بایست اقدام جدی‌تری جهت رفع موانع موجود بر سر راه سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی نماید. همچنین بنگاه‌های کسب و کار در داخل کشور هم می‌بایست جهانی‌تر بیندیشند.

چرا میزان سرمایه‌گذاری در ایران کمتر از کشورهای همسایه است؟

با نگاهی به آمار و ارقام سرمایه‌گذاری‌های همسایه‌های کشورمان، می‌توان نتیجه گرفت که در زمینه جلب سرمایه‌گذاری‌های خارجی چندان مناسب عمل نکرده‌ایم. که البته این مسئله باید جداگانه و با در نظر گرفتن شرایط موجود داخلی و بین‌المللی دقیقاً بررسی شود. به نظر می‌رسد که مشکل اصلی عدم سرمایه‌گذاری مناسب در ایران مولفه‌های متعددی که از آن جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود.

نبودن اجماع کافی بین مسئولان و برنامه‌ریزان کشوری و مجریان و تصمیم‌گیرندگان در رابطه با جایگاه و تأثیرات حضور سرمایه‌گذاری خارجی در کشور و اهمیت حضور آنان در کشور.

که شرکت پیمانکار نمی تواند ذخایر پروژه را در آمار درایی های خود ثبت کند و به عنوان ذخایر خود در آمارهای بین المللی و متعاقباً رده بندی شرکت ها به شمار آورد.

دید خارجی بعد از انتخابات

بعد از اعلام انتخابات ریاست جمهوری سوم تیرماه ۱۳۸۴ و مشخص شدن رئیس جمهور منتخب، اولین واکنش دولت ها و سازمان های مختلف بین المللی به نتیجه این انتخابات، احتمال بروز چرخش در سیاست های کلی نظام، اعم از اقتصادی و سیاسی، و همچنین تغییر روابط دیپلماتیک ایران در جامعه بین الملل بود. در این میان به عنوان مثال می توان به ابراز تردید کشورهای و سازمان ها از تغییر یا چرخش دیدگاه ایران نسبت به تعهدات مربوط به فعالیت های هسته ای کشور اشاره نمود.

شرکت های معتبر خارجی و خصوصاً آنهایی که در پروژه های نفت و گاز ایران مشغول به کار بودند نیز از این قاعده مستثنا نبودند. اگرچه در این میان اطلاع رسانی از طرف دولت اندکی دیر به وقوع پیوست، ولی سرانجام با اعلام مقامات مختلف کشوری مبنی عدم تغییر بر نامه ها و اهداف کلی نظام و سیاست تغییر ناپذیری کشور بر مبنای اهداف تعیین شده در برنامه های پنج ساله توسعه و دورنمای ۲۰ ساله، تا حد بسیار زیادی از تردید بوجود آمده در بین شرکت ها و سرمایه گذاران خارجی فعال در کشور کاست.

نکته ای که در این میان باید در نظر گرفت این است که هر چه زمان می گذرد و تب انتخابات بیشتر می شود، به همان میزان از تردیدها و خلاء بوجود آمده بعد از انتخابات کاسته می شود و دید شرکت هایی که در حال مطالعه جهت امکان ادامه یا آغاز فعالیت در ایران و در دوره رئیس جمهوری آقای احمدی نژاد و کابینه منتخب ایشان می باشند در حال مثبت تر شدن می باشد.

ذکر این نکته ضروری است که هنوز شرکت ها و سرمایه گذاران بالقوه، تصمیم و تحلیل نهائی خود را به نحوه عملکرد و نگرش اعضای کابینه، علی الخصوص رویکرد وزیران کلیدی دولت آقای احمدی نژاد نسبت به حضور شرکت های خارجی و استفاده از توانمندی های فنی و اقتصادی آنان موکول کرده اند.

شرکتهای خارجی در حوزه نفت و گاز ایران

جدول های زیر به طور کلی وضعیت حضور شرکت های خارجی در پروژه های نفتی و گازی ایران را نشان می دهد. نکات جالب توجه در مورد حضور این شرکت ها به صورت زیر جمع بندی شده است: فعال ترین شرکت اروپایی حاضر در ایران شرکت توتال است که دو پروژه نفتی (سیری A و E و بلال) و همچنین دو فاز پارس جنوبی (فازهای ۲ و ۳) را به پایان رسانده است. شرکت توتال همچنین در حال به پایان رساندن پروژه توسعه میدان درود تا ۲ ماه آینده است.

فعال ترین شرکت های آسیایی، شرکت های CNPC و Sinopec از کشور چین هستند. CNPC در حال توسعه میدان نفتی مسجد سلیمان است و همچنین پروژه اکتشاف بلوک کوه شدت را در دست اقدام دارد. Sinopec نیز مشغول انجام پروژه اکتشاف بلوک زواره - کاشان است.

تعداد شرکت های آسیایی و اروپایی حاضر در صنعت نفت و گاز ایران به تعداد مساوی ۱۰ شرکت است. جذاب ترین بلوک اکتشافی ایران بلوک خرم آباد می باشد. تاکنون ۷ شرکت اروپایی و آسیایی برای این پروژه پیشنهاد داده اند.

بیشترین ارزش پروژه مربوط به پروژه توسعه میدان نفتی آزادگان جنوبی است که با ارزش ۲ میلیارد دلار به شرکت Inpex از ژاپن واگذار شده است.

۱- گزارش وزارت اقتصاد ایران

مشکل کندی فرایند تصمیم گیری در رابطه با قراردادهای عدم قبول کردن مسئولیت تصمیم گیری توسط لایه های اجرائی و تصمیم گیرنده در محول نمودن پروژه ها به سرمایه گذاران خارجی. به طور کلی اقتصاد ایران سالیان درازی است که از کمبود مدیران کارآمد، شجاع و قاطع ضربات فراوانی خورده است.

متأسفانه رشد و انگیزه توسعه و برنامه هایی که در این راستا تدوین شده اند بسیار جلو تر از قوانینی است که برای تسهیل حرکت به سمت توسعه و رشد واقعی وضع می شود این بدان معناست که قوانین ما گام به گام با برنامه هایمان رشد نکرده و همواره تا زمان اجرائی شدن همیشه چند قدم عقب تر از برنامه هایمان حرکت می کنند. یکی از مهمترین مسائلی که هنوز هم در پرده ابهام هست عدم وجود یک سیستم قانونمند برای دادگاههای حل اختلاف بین سرمایه گذار و سرمایه پذیر است.

و بالاخره تسهیل پروسه های اجرائی برای اخذ مجوزهای مختلف و حذف موانع و دیوان سالاری موجود که به یک زخم کهنه و صعب العلاج در سیستم اداری کشور مبدل شده است.

شرکتهای خارجی چه می گویند؟

در سالهای اخیر بیشتر قراردادهای منعقد شده با شرکت های خارجی بر اساس قراردادهای خدمات پیمانکاری (Service Contract) و بر مبنای بیع متقابل (Buy-back) بوده است که پیش از این، بارها و بارها درباره این نوع قرارداد پیمانکاری صحبت شده است. در ذیل به پاره ای از نقاط مثبت و منفی این قراردادها که بر خاسته از نظرات و دیدگاه پیمانکاران خارجی می باشد مختصراً اشاره می گردد:

نقاط قوت قراردادهای بیع متقابل از نظر شرکت های خارجی

در قراردادهای بیع متقابل، شرکت ملی نفت ایران تمامی ریسک ناشی از کاهش قیمت نفت را به عهده خواهد گرفت. بنابراین، هرگونه کاهش قیمت نفت هیچگونه خطری را در بازپرداخت سرمایه متوجه پیمانکار نمی کند. به این صورت که دولت جمهوری اسلامی ایران پس از اتمام پروژه بدون توجه به تغییرهای قیمت نفت با پیمانکار تسویه حساب می کند. در قراردادهای بیع متقابل و پس از به پایان رسیدن پروژه، پیمانکار هیچ تعهدی نسبت به پروژه نخواهد داشت. به این معنی که پس از تحویل پروژه، در صورت ایجاد هر مشکلی دولت جمهوری اسلامی ایران موظف به برطرف کردن آن خواهد بود. طبق شرایط این قرارداد، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه امکانات رفاهی اولیه مورد نیاز پیمانکار را جهت شروع عملیات توسعه فراهم کند. این امکانات عبارتند از زمین مورد نیاز پیمانکار، آب، برق، تلفن و غیره. دولت همچنین موظف است امنیت منطقه را برای فعالیت پیمانکار فراهم کند و مجوزهای لازم را برای انجام پروژه در اختیار پیمانکار قرار دهد. سرمایه گذار ریسک ناچیزی در اجرای پروژه های توسعه ای بیع متقابل دارد چرا که میزان ذخایر میدان قبلاً به اثبات رسیده است.

نقاط ضعف قراردادهای بیع متقابل از نظر شرکت های خارجی

زمان قراردادهای بیع متقابل نسبت به مدل های دیگر قراردادهای نفتی خیلی کوتاه است و این انگیزه کمتری برای شرکت های خارجی وجود می آورد چرا که این شرکت ها می خواهند حضور طولانی تری در کشورهای تولیدکننده داشته باشند تا بتوانند از مزایای طولانی مدتی که در اثر پیشرفت پروژه بدست می آید استفاده کنند. به علاوه، پیمانکار نیز مجبور است به نحوی کار را انجام دهد تا به هر طریقی که شده در یک دوره ۷ تا ۱۵ ساله، مبلغ سرمایه خود را از محل تولید پروژه برداشت نماید.

دولت ایران همواره از داخل تحت فشار بوده تا نرخ بازگشت سرمایه را در قراردادهای بیع متقابل پایین آورد. ایران قراردادهای بیع متقابل را با نرخ بازگشت بالای ۱۷ درصد شروع کرد ولی این نرخ تدریجاً کاهش پیدا کرد و حتی اخیراً تا مرز ۱۱ درصد هم رسید. یکی دیگر از نقاط ضعف قراردادهای بیع متقابل این است

شرکتهای اروپایی - پروژه های نفتی

شرکت	کشور	پروژه	نوع پروژه	ارزش پروژه (میلیون دلار)	سهام شرکت (%)	هدف تولید (هزار بشکه در روز)	وضعیت پروژه
Total	فرانسه	سیری A & E	توسعه میدان	۶۰۰	۷۰	سیری A: ۱۰۰، سیری E: ۲۴	تمام شده - تیر ۷۹
		بلال	توسعه میدان	۱۶۹	۴۶/۷۵	۴۰	تمام شده - اردیبهشت ۸۳
		درو	توسعه میدان	۵۴۰	۵۵	از ۱۲۰ به ۲۲۰ (افزایش تولید)	در حال انجام از شهریور ۷۸
		اهواز - بنگستان	توسعه میدان	۱۰۸۰		از ۱۲۵ به ۲۵۰ (افزایش تولید)	در حال مذاکره
		یاداوران	توسعه میدان	۱۵۰۰		۴۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
Statoil	نروژ	یاداوران	توسعه میدان	۱۵۰۰		۴۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
Shell	انگلیس - هلند	سروش/نوروز	توسعه میدان	۷۹۹	۷۰	سروش: ۱۰۰، نوروز: ۹۰	تمام شده - مرداد ۸۴
		یاداوران	توسعه میدان	۱۵۰۰		۴۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
		بلوک خرم آباد	اکتشاف و توسعه	۲۰ (حد اقل هزینه)		نامشخص	در حال مذاکره
OMV	اتریش	بلوک مهر	اکتشاف	۴۲/۳	۳۴	نامشخص	در حال انجام از اردیبهشت ۷۹
		بلوک راز	اکتشاف و توسعه	۱۶ (حد اقل هزینه)		نامشخص	در حال مذاکره
Hydro	نروژ	بلوک اناران	اکتشاف	۴۶/۷۹	۷۵	نامشخص	در حال انجام از فروردین ۷۹
		یاداوران	توسعه میدان	۱۵۰۰		۴۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
		بلوک خرم آباد	اکتشاف و توسعه	۲۰ (حد اقل هزینه)		نامشخص	در حال مذاکره
Repsol	اسپانیا	یاداوران	توسعه میدان	۱۵۰۰		۴۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
		بلوک مهر	اکتشاف	۴۲/۳	۳۳	نامشخص	در حال انجام از اردیبهشت ۷۹
Lukoil	روسیه	بلوک خرم آباد	اکتشاف و توسعه	۲۰ (حد اقل هزینه)		نامشخص	در حال مذاکره
		بلوک اناران	اکتشاف	۴۲/۳	۲۵	نامشخص	در حال انجام از فروردین ۷۹
Agip	ایتالیا	بلال	توسعه میدان	۱۶۹	۳۷/۲۵	۴۰	تمام شده - اردیبهشت ۸۳
		درو	توسعه میدان	۵۴۰	۴۵	از ۱۲۰ به ۲۲۰ (افزایش تولید)	در حال انجام از شهریور ۷۸
		دارخوین	توسعه میدان	۵۴۸	۶۰	۱۶۰	فاز اول تمام شده - مرداد ۸۴
		بلوک منیر	اکتشاف	۵۷۳	۴۰	نامشخص	در حال انجام از دی ۸۰
Edison	ایتالیا	بلوک منیر	اکتشاف	۵۷۳	۳۰	نامشخص	در حال انجام از دی ۸۰
Lundin	سوئد	بلوک منیر	اکتشاف	۵۷۳		نامشخص	در حال انجام از دی ۸۰

شرکتهای آسیایی - پروژه های نفتی

شرکت	کشور	پروژه	نوع پروژه	ارزش پروژه (میلیون دلار)	سهم شرکت (%)	هدف تولید (هزار بشکه در روز)	وضعیت پروژه
Inpex	ژاپن	آزادگان جنوبی	توسعه میدان	۲۰۰۰	۷۵	۲۶۰	در حال انجام از بهمن ۸۳
			توسعه میدان	۷۹۹	۲۰	۱۹۰	
JNOC	ژاپن	سروش و نوروز	توسعه میدان	۷۹۹			تمام شده - مرداد ۸۴
			توسعه میدان	۷۹۹			
Sinopec	چین	بلوک زواره کاشان	اکتشاف	۵۰-۸۰	۱۰۰	نامشخص	در حال انجام از خرداد ۸۱
			توسعه میدان	۱۵۰۰	۵۱	۴۰۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
			اکتشاف	۱۲/۵	-	نامشخص	در حال مذاکره
			توسعه میدان	۱۰۰	۲۵	در حال مذاکره	
CNPC	چین	مسجد سلیمان آزادگان شمالی	اکتشاف و توسعه	۲۰ (حداقل هزینه)	۲۹	نامشخص	در حال انجام از خرداد ۸۱
			توسعه میدان	۸۱	-	از ۴/۵ به ۲۵ (افزایش تولید)	در حال مذاکره
			توسعه میدان	۱۰۰	-	۲۵	در حال مذاکره
			اکتشاف و توسعه	۱۸ (حداقل هزینه)	۱۰۰	نامشخص	در حال انجام از خرداد ۸۴
Petronas	مالزی	سیبری A&E	توسعه میدان	۶۰۰	۳۰	سیبری A:۱۰۰/سیبری E:۲۴	تمام شده - تیر ۷۹
			اکتشاف	۵۷۳	۳۰	نامشخص	در حال انجام از دی ۸۰
			توسعه میدان	۱۵۰۰	-	۴۰۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
			اکتشاف و توسعه	۲۰ (حداقل هزینه)	-	نامشخص	در حال مذاکره
Pertamina	اندونزی	بلوک خرم آباد	اکتشاف و توسعه	۲۰ (حداقل هزینه)	۱۰۰	نامشخص	در حال انجام از خرداد ۸۴
			اکتشاف و توسعه	۱۴/۵ (حداقل هزینه)	-	نامشخص	در حال مذاکره
			اکتشاف و توسعه	۲۰ (حداقل هزینه)	-	نامشخص	در حال مذاکره
			توسعه میدان	۱۵۰۰	۲۰	۴۰۰ تا ۳۰۰	در حال مذاکره
ONGC	هند	آزادگان شمالی	توسعه میدان	۱۰۰	۱۰۰	۲۵	در حال مذاکره
			توسعه میدان	۲۵۰	۱۰۰	۳۰	در حال مذاکره
			اکتشاف	۲۷	۴۰	نامشخص	در حال انجام از دی ۸۱
			اکتشاف	۲۷	۱۰۰	نامشخص	در حال انجام از دی ۸۱

شرکتهای آسیایی - پروژه های توسعه گازی

شرکت	کشور	پروژه	ارزش پروژه (میلیون دلار)	وضعیت پروژه
IOC	هند	فاز ۱۲	۳۳۳۰	در حال مذاکره
		پارس شمالی	۲۲۰۰	در حال مذاکره
Petronas	مالزی	فاز ۲ و ۳	۲۰۱۲	تمام شده - سهم شرکت ۲۰ درصد
		فاز ۱۱	۱۰۰۰	در حال مذاکره
LG	کره جنوبی	فاز ۹ و ۱۰	۱۶۰۰	در حال مذاکره
		فاز ۱۵ و ۱۶	۲۰۰۰	در حال مذاکره
Hyundai	کره جنوبی	فاز ۱۵ و ۱۶	۲۰۰۰	در حال مذاکره

شرکتهای اروپایی - پروژه های توسعه ای گازی

شرکت	کشور	پروژه	ارزش پروژه (میلیون دلار)	وضعیت پروژه
Total	فرانسه	فاز ۲ و ۳	۲۰۱۲	تمام شده - سهم شرکت ۶۰ درصد
		فاز ۱۱	۱۰۰۰	در حال مذاکره
Statoil	نروژ	فاز ۸-۶	۲۶۵۰	در حال انجام - سهم شرکت ۲۰ درصد
		فاز ۱۲	۳۳۳۰	در حال مذاکره
Aker Kvaerner	نروژ	فاز ۱۵ و ۱۶	۲۰۰۰	در حال مذاکره
Eni	ایتالیا	فاز ۴ و ۵	۱۸۹۶	تمام شده - سهم شرکت ۶۰ درصد
		فاز ۱۲	۳۳۳۰	در حال مذاکره
Gazprom	روسیه	فاز ۲ و ۳	۲۰۱۲	تمام شده - سهم شرکت ۲۰ درصد

شرکتهای دیگر :

شرکت	کشور	پروژه	نوع پروژه	ارزش پروژه (میلیون دلار)	سهم شرکت (%)	وضعیت پروژه
Sasol	آفریقای جنوبی	فاز ۱۴	توسعه میدان گازی	۲۰۰۰	-	در حال مذاکره
Petrobras	برزیل	بلوک توسن	اکتشاف	۳۲	۱۰۰	در حال انجام از تیر ۸۳
Sipetrol	شیلی	بلوک مهر	اکتشاف	۴۲/۳	۳۳	در حال انجام از اردیبهشت ۷۹